

Regler for jaktprøver for halsende fuglehund

www.nkk.no

Gyldig fra 21.08.2024

Låst for redigering til 31.12.2028



**Norsk
Kennel Klub**

HUNDEEIERNES ORGANISASJON



Innhold

1. Formål	2
2. Fellesbestemmelser	2
3. Dommere	7
4. Opptreden, disiplinærforhold og klager	7
5. Etikk.....	9
6. Instruks for NKK Representant.....	12
7. Instruks for prøveleder	12
8. Regler for halsende fuglehunder	13
9. Bedømmelse og godkjenning.....	17
10. Regler for mesterskap.....	28
11. Gjennomføring av jaktprøvedommerutdanning	30
12. Autorisering, avautorisering osv. av dommere	32

1. Formål

Prøvens hensikt er å bedømme hundens jaktegenskaper til fordel for avl og jakt.

2. Fellesbestemmelser

2.1 Arrangement

2.1.1 Generelt

Prøven kan arrangeres av Norsk Kennel Klub (NKK), klubb/forbund som er medlem av NKK eller tilsluttet forbund som er medlem av NKK, klubb/forbund som har samarbeidsavtale med NKK eller sammenslutninger av disse.

Raseklubber kan søke om å holde lukket prøve for den rase / de raser som klubben har raseansvar for.

Alle terminfestede prøver skal gjennomføres på en måte som sikrer bærekraft, og sørge for kildesortering og andre bærekraftige tiltak der det kan gjennomføres.

Arrangør og deltakere må overholde

«NKKs retningslinjer for publisering av bilder og film gjeldende for arrangører, deltakere og besøkende på NKKs arrangementer».

Annen lovgivning

Arrangøren må til enhver tid følge viltloven, kommunale båndtvangsbestemmelser, lov om helligdagsfred og politiets forskrift om våpen, skytevåpen, våpendeler og ammunisjon.

2.1.2 Søknad om å avholde prøve

De til enhver tid gjeldende søknadsrutiner og søknadsfrister slik de er offentliggjort på www.nkk.no må følges.

2.1.3 Prøvedokumenter

For de prøver som ikke har eget prøveprogram (NKKs IT-løsning på ny sokkel utviklet etter 2018) må prøvedokumenter hentes fra NKKs nettsider.

Dersom det skal benyttes utenlandske dommere, må det søkes klarering for disse som sendes NKK minimum 4 uker før prøven. Ved bruk av utenlandsk dommer må det oppnevnes norsk NKK-representant.

Senest 4 uker etter prøven må arrangøren ha sendt inn/ferdigmeldt til NKK sitt arrangement. Innen samme frist skal resultater fra prøven legges inn i DogWeb Arra.

Prøvemappen blir returnert fra NKK hvis (gjelder kun prøver som ikke har eget prøveprogram på ny sokkel):

- Dommernummer og/eller dommerens underskrift mangler på resultatlisten.
- Hundenes registreringsnummer og stambokførte navn ikke er oppgitt eller er feil.

- Andre feil/mangler

Resultatliste og kritikkskjema må inneholde korrekte og fullstendige opplysninger. Dersom det blir endringer må resultatliste og kritikkskjema korrigeres.

2.1.4 Ledelse av prøven

NKKs representant er prøvens høyeste myndighet hva angår tolkning av reglene. Arrangøren oppnevner prøvens leder som er høyeste myndighet på alle andre områder enn tolking av regelverket.

Prøvens leder og NKKs representant / vararepresentant kan ikke være samme person. NKKs representant skal være en og samme person for samme referansenummer, og må være tilstede alle prøvedager ved ordinære/samlede prøver. NKKs representants myndighet og plikter fremkommer av egen instruks.

Eventuelle problemer eller tvilsspørsmål behandles og avgjøres av den myndighet spørsmålet sorteres under. Prøvens leder og NKKs representant kan når som helst gripe inn hvor de måtte anse dette nødvendig innenfor eget myndighetsområde. På dommerens subjektive skjønn og arbeid kan de imidlertid ikke influere.

NKKs representant og prøvens leder kan gå med dommerkandidat. NKK representant og prøveleder kan starte med egen hund på bevegelige prøver.

Prøvens dommere og funksjonærer skal motta sine instruksjoner fra prøvens leder og utføre oppgaven på en forsvarlig måte slik at prøven kan gå etter det fastsatte program.

Prøvens leder innehar også rollen som dyrevelferdskontrollør (DVK) jf. «Forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser» bestemmelser.

Om prøven har et omfang som gjør det nødvendig kan det utpekes en egen eller flere representanter som kan ha denne rollen, dette gjøres av prøvens leder i samråd med NKK-representanten. Ved slik særskilt deling av denne rollen skal dette omtales i NKK-representantens rapport.

Prøvens leder skal sørge for at det under gjennomføringen av prøven, utføres stikkprøvekontroll av ID/chip og vaksinasjonskort. Oppgaven kan delegeres der det ansees hensiktsmessig, f.eks. til DVK, dommer om man opererer med partier eller man møter ute i terreng.

Hundefører skal under prøven følge prøveleder og dommers anvisninger.

2.1.5 Overtegning

Ved overtegning på normale bevegelige jaktprøver skal det foretas loddtrekning mellom de hunder som er påmeldt innen fristen.

Prioritert deltagelse ved overtallighet på nasjonale samlede prøver:

- 1) Hund eid av dommerkandidat som deltar i utdanning under prøven.
- 2) Hund med jaktchampionat i nordisk land men ikke Norge.
- 3) Hund som ikke har oppnådd 1. premie ved samlet prøve tidligere.
- 4) Hund eid av fungerende dommer ved prøven, uansett tidligere meritter.
- 5) Hund som har oppnådd 1. premie ved samlet prøve tidligere.

- 6) Hund etter fylte 7 år.
- 7) Hund som er norsk jaktchampion.

Ved lik prioritering foretas loddtrekning mellom påmeldte hunder.

Prioritert deltagelse ved overtallighet på internasjonale samlede prøver:

- 8) Hund som har oppnådd et CACIT tidligere
- 9) Hund med jaktchampionat i nordisk land
- 10) Hund eid av dommerkandidat som deltar i utdanning under prøven.
- 11) Hund som ikke har oppnådd 1. premie ved samlet prøve tidligere.
- 12) Hund eid av fungerende dommer ved prøven, uansett tidligere meritter.
- 13) Hund som har oppnådd 1 premie ved samlet prøve tidligere.
- 14) Hund etter fylte 7 år.

Ved lik prioritering foretas loddtrekning mellom påmeldte hunder.

2.1.6 Avlysning av prøven

Prøver/ som er lagt inn i terminlisten skal avholdes med mindre spesielle forhold tilsier noe annet, eks. veldig få påmeldte, uvær, sykdomsforfall for dommer e.l. Slik avlysning avgjøres av prøvens leder i samråd med NKKs representant. Dommer kan avslutte eller utsette bedømmingen når forholdene vurderes slik at det er uforsvarlig å fortsette.

Avlysning av prøve tas til etterretning. Arrangør må i slike tilfelle uoppfordret sende NKK en detaljert redegjørelse om forholdet og vedlegge tilstrekkelig dokumentasjon på de faktiske forhold. Inviterte dommere og evt. påmeldte deltakere må varsles om det intrufne, og arrangør må sørge for at alle formelle forhold ordnes opp på forsvarlig måte. Arrangøren må nøye vurdere om det er grunnlag for å søke om tilsvarende arrangement neste år.

Reaksjoner mot arrangør ved avlysning/uregelmessigheter:

- Ved avlysning av terminfestet arrangement gis arrangør en advarsel. Man påpeker det ansvar og de forpliktelser som ligger i å søke om offisielle arrangementer, og at det forventes at tilsvarende ikke skjer flere ganger. I så tilfelle må arrangør da regne med å bli fratatt retten til å arrangere terminfestede arrangementer for en periode.
- Reaksjonene skjer administrativt dersom ikke saken oppfattes å være av graverende art. I så tilfelle legges den først fram for Fagkomité/Kompetansegruppe til vurdering.
- Ved annen gangs avlysning av samme arrangør, legges saken fram for Jakthundkomiteen/Hovedstyret. Normal reaksjon vil være fratakelse av retten til å arrangere samme type arrangement i et år.
- Ved tredje gangs avlysning av samme arrangør, legges saken fram for Jakthundkomiteen/ Hovedstyret. Normal reaksjon vil være fratakelse av rett til å arrangere terminfestede arrangementer i minst 2 år, jf. NKKs lover kap. 7.

For øvrig plikter arrangør å avholde terminfestede arrangementer og brudd på denne plikten kan det reageres mot etter NKK lover kap. 7.

2.1.7 Godkjenning av prøven

Dersom arrangementet er gjennomført i henhold til regelverket og aktivitetsavgiften er betalt skal prøven anerkjennes av NKK. Resultatene publiseres når prøven er anerkjent.

2.2 Deltagelse

2.2.1 Hunder

Hunden må ha fylt 9 måneder senest prøvedagen.

Rett til å delta har hunder som er stambokført i NKK eller register anerkjent av NKK. Hunder med norsk eier som er registrert i utenlandsk register må omregistreres til NKKs register før påmelding. Ved omregistrering beholdes og benyttes det opprinnelige registreringsnummeret. Hunder som er fratatt retten til å delta på prøver av NKK eller samarbeidende utenlandsk kennelklubb, har ikke rett til å starte så lenge utelukkelsen varer. Alle hunder må være ID-merket for å delta på terminfestede arrangementer.

Det er forbudt å starte med hund som har fått øre og /eller hale kupert. Hunder med amputert hale kan starte dersom NKK har utstedt startbevis. NKK utferdiger startbevis når det sendes inn veterinærattest som fyller kravene i kuperingsforskriften. Naturlig stumphale: Det vises til NKKs til enhver tid gjeldende liste over raser med naturlig stumphale.

2.3 Helsestatus

Hunden må være vaksinert etter de til enhver tid gjeldende regler for vaksinerings, se NKKs utstillingsregler.

Vaksinasjonsattest utstedt av veterinær må medbringes til prøven og fremvises på oppfordring til arrangør.

Alle som forbereder/trener og stiller hunder i konkurranser må gjøre seg kjent med «Forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser», kalt konkurransedyrforskriften.

Hund kan ikke delta dersom:

- har kliniske symptomer på sykdom,
- den har utøy,
- den er blind og/eller døv,
- drektig tisper kan ikke delta 30 dager før fødsel, beregnet fra 63 dager etter første paring,
- eller har valper under 56 dager.

Hunder som stilles på prøve, skal være i god mental og fysisk helse og ikke vise tegn på sykdom. En hund kan kun delta på prøve dersom den på prøvedagen ikke utgjør noen smittefare. Ved tvil skal det framlegges veterinærattest som bekrefter dette. Dersom en hund har pådratt seg en skade som kan bekreftes av en veterinærattest, skal attesten medbringes på prøven.

For øvrig gjelder dyrevelferdslovens § 26 som regulerer eier og førers ansvar for hunders helse under konkurranser.

2.4 Førere

Rett til å delta har enhver som av NKK eller NKKs medlemsklubber ikke er fratatt denne rett. Fører som er fratatt retten til å delta på prøve i sitt hjemland av kennelklubb NKK samarbeider med kan heller ikke starte på prøve i Norge så lenge utelukkelsen varer. Om rett for dommere, prøveleder osv. til å delta se pkt. 2.2.4.

2.5 Påmelding og påmeldingsavgift

All påmelding er bindende, og skal skje elektronisk der webpåmelding er etablert for prøveformen.

Påmelding som ikke er korrekt, mangler opplysninger eller kommer for sent har arrangør rett til å avvise. Deltaker som ikke er medlem av en av NKKs medlemsklubber, samarbeidende klubber eller kennelklubb NKK samarbeider med, skal betale dobbel påmeldingsavgift. Dersom en deltaker uteblir fra prøven, skal avgiften uoppfordret sendes arrangørklubben.

2.6 Ansvar og tilbakebetaling av påmeldingsavgift

Påmeldingsavgiften betales bare tilbake hvis:

- Påmeldingen ikke godtas
- påmeldte som ikke får start ved prøve med overtegning
- Arrangør kan etter eget valg praktisere hel eller delvis refusjon ved dokumentert sykdomsforfall for hund og/eller fører.

Påmeldingsavgiften refunderes ikke for hunder som avvises eller utestenges under prøven, se punkt 1.2.6 og 1.2.7.

Ved bortvisning av deltager refunderes ikke påmeldingsavgiften, se punkt 1.4.1.

Eieren og den som disponerer hunden er ansvarlig for enhver skade hunden forvolder. NKK, arrangør, dommer, NKK representanten eller andre som medvirker ved arrangementet er ikke ansvar for tap eller skade ut over tilbakebetaling av startkontingenten.

2.7 Avvisning av hund

Påviselig syke/skadde hunder, aggressive hunder eller hunder det er gitt feilaktige opplysninger om i påmeldingen skal avvises.

2.8 Utestengelse av hund

Hund som i noe tilfelle under prøven opptrer ulempeelig, f.eks. jager bufe, biter funksjonærer eller uprovosert angriper annen hund, utestenges fra prøven og gis automatisk midlertidig utestengelse fra NKK-arrangementer inntil saken er ferdig behandlet av NSFN/NKK. Saken behandles etter NKKs saksbehandlingsregler.

På prøver hvor det kreves sauerenhetsbevis skal originalen av dette medbringes i felt. Dersom en hund jager sau, skal dommer inndra sauerenhetsbeviset og dommer skal rapportere alvorlige konflikter mellom sau og hund.

Ved utestengelse skal NKKs representant konsekvent omtale episoden i sin rapport, som sendes til NKK første virkedag etter prøven. NKK kan etter vurdering av det inntrufne forhold nekte hund deltakelse på prøver for kortere eller lengre tid.

Forhold i prøveområdet kan av tilstedeværende rapporteres til dommer, prøveledelse eller NKKs representant innen prøvens utløp.

2.9 Doping – kunstig stimulering

NKKs til enhver tid gjeldende antidopingregler skal følges.

2.10 Prøvedeltakers plikter og ansvar

Alle hunder skal føres i bånd på prøveområdet når de ikke er under bedømmelse.

Ansvar

Prøvedeltakeren er ansvarlig for sin(e) hund(er). Ansvarer omfatter også å fjerne etterlatenskaper (avføring) etter hunden på tilliggende områder, så som parkeringsplasser og på veien mellom parkering og terrenget. Eieren og den som disponerer hunden, er ansvarlig for eventuell skade forårsaket av hunden i forbindelse med prøven.

Deltagelse skjer på eget ansvar, fører må være fysisk skikket og skal medbringe nødvendig utstyr tilpasset årstid, terreng, vær og føre.

Valper under 4 mnd. får ikke medtas på prøven.

Hundevelferd og helse

Deltaker er ansvarlig for hundens velferd på prøven/stevnet. Det er ikke tillatt å utsette hunden for en situasjon som kan sette dens helse eller velferd i fare, eksempelvis å forlate en hund i svært varm eller kald bil og/eller behandle hunden dårlig. Det er ikke tillatt å løfte en hund i halsbånd og/eller hale, gjentatt rykking i bånd, slag, spark etc. Hardhendt avstraffelse og bruk av pigghalsbånd eller strøm er ikke tillatt og kan resultere i øyeblikkelig diskvalifikasjon. Ellers vises det til NKKs lover kap 7.

Deltaker plikter å føre tilsyn med sin(e) hund(er), også kontroll og tilsyn med hund plassert i bur, bil, campingvogn på eller utenfor prøveområde

3. Dommere

3.1 Oppnevning av dommere

Arrangøren forespør og oppnevner dommere så snart prøven er terminfestet.

Det skal kun benyttes dommere med autorisasjon for prøvetypen.

4. Opptreden, disiplinærforhold og klager

Brudd på ovenstående regler, oppførsel i strid med god skikk og til sjenanse for andre, kan medføre innrapportering til NKK og føre til tap av premie og/eller utelukkelse fra deltakelse på utstilling, prøve eller stevne.

4.1 Opptreden og disiplinærforhold

Fører skal følge prøvereglene, opptre sportslig og på en måte som ikke skader hundesporten eller dens anseelse under og i forbindelse med prøven. Også før og etter prøven skal deltakere og tilskuere opptre slik at prøvearrangørens interesser ikke blir skadelidende.

Hardhendt avstraffelse av hund er forbudt. Alle hunder skal føres i bånd på prøveområdet når de ikke er under bedømmelse.

Deltakere og tilskuere skal rette seg etter anvisning fra dommer og prøveledelsen. Deltager skal respektere dommerens avgjørelser. Retten til å klage på avgjørelser er regulert i punkt 2.4.2. Usportslig opptreden i forbindelse med dommerens beslutninger er ikke tillatt. Brudd på regler eller anvisninger fra dommer eller prøveledelsen kan medføre bortvisning fra prøveområdet og/ eller øvrige disiplinære reaksjoner, jf. NKKs lover kap. 7. Dommer og prøveleder som observerer alvorlige forseelser plikter å rapportere disse til NKK representanten innen prøvens avslutning. Disiplinære forhold i forbindelse med prøven kan også av enhver tilstedeværende rapporteres til dommer, prøveledelse eller NKKs representant innen prøvens utløp.

For øvrig gjelder NKKs lover kapitel 7.

4.2 Klager

Vurderinger og avgjørelser som regelverket overlater til dommerens skjønn kan ikke påklages.

Deltaker som mener seg skadelidende som følge av brudd på prøvereglene kan før prøven avsluttes innlevere skriftlig klage til NKKs representant som behandler klagen på stedet. Avgjørelsen kan påklages til Norsk Kennel Klub innen 1 uke sammen med protestgebyr. Protestgebyret er til enhver tid lik det dobbelte av påmeldingsavgiften til NKK utstillinger. Protestgebyret tilbakebetales hvis klagen tas til følge.

4.3 Dispensasjon

NKKs Hovedstyre/NKKs jakthund komité/NKKs Sportshundkomité kan når særlige omstendigheter gjør det påkrevet dispensere fra disse regler generelt eller i enkelttilfeller.

5. Etikk

Etikk er teorien om hva som oppfattes som riktig og galt blant en gruppe mennesker. Forskjellige grupper kan ha forskjellig oppfatning av hva som er god og dårlig etikk. Når det gjelder etikk i dommersammenheng bør det være enighet om hvilke prinsipper som legges til grunn for utøvelsen av dommervervet.

Retningslinjene gjelder for samtlige prøvedommere og på samtlige arrangement arrangert av samarbeidende klubber tilsluttet NKK, samt i andre sammenhenger hvor vedkommende kan bli assosiert med sin dommerstatus.

Etikk er ikke det samme som regelverk. Det er flere lov- og regelverk som regulerer dommers plikter og rettigheter i NKK.

Dommerens oppgaver

Dommeren er gjennom sine vurderinger av hundenes egenskaper viktige premissleverandører for den systematiske avl som foregår i regi av NKK, NKKs medlemsklubber og oppdrettere i de enkelte rasene.

Dommerens objektivitet og integritet må aldri kunne trekkes i tvil. Det er derfor viktig at de formelle kravene til integritet er oppfylt, at dommer er objektiv og uavhengig, samt at alle deltagere opplever en rettskaffen dommeroppførsel.

Under bedømming av hundene skal dommeren ha sin oppmerksomhet rettet mot hundene og deres prestasjoner. Dommer har ansvar for å være konsentrert om oppgaven og skal yte en så god prestasjon som mulig. Dette innebærer at dommeren må være i god form og fremstå presentabel.

Unødvendig fokus på eventuelle meddommere, mobiltelefoner og andre distraksjoner sår tvil om dommerens fokus og må ikke forekomme.

Dommer plikter å holde seg oppdatert på alle regelverksendringer. Videre må dommer delta på dommerkonferanser, og har en selvstendig plikt til å gjøre seg kjent med signaler og regelverkstolkninger fra disse.

Forholdet til Norsk Kennel Klub

Prøvedommere bosatt i Norge autoriseres av NKK. Opptak som dommerkandidat skjer etter en vurdering av personlige og faglige egenskaper. Autorisasjonen krever god faglig progresjon i tillegg til at det ikke avdekkes personlige egenskaper uforenelig med dommergjerningen under utdanningsperioden. En dommer må opptre slik at vedkommende holder det etiske nivået et fremtredende verv som dommer krever. Dette gjelder så vel eget hundehold som i hundesporten for øvrig. En dommer må være sin oppførsel bevisst ikke bare i dommerrollen, men også som deltager, tilskuer, arrangør og i andre sammenhenger hvor dommerens opptreden og utsagn blir vurdert. Det er uforenlig med dommervervet ikke å fremstå upartisk og objektiv. Dokumenteres en slik oppførsel skal vedkommende dommers autorisasjon tas opp til vurdering. Derfor skal det ikke kunne stilles spørsmålsteget ved dommerens moralske vandel i tilknytning til hundesporten eller dommerens eget hundehold. NKK støtter sine dommere, og det forventes samme lojalitet ovenfor NKK fra dommerne.

Forholdet til arrangør

Invitasjon til å dømme skal gjøres skriftlig, og krever et skriftlig svar. Dersom det er økonomiske forhold ut over de satser som gjelder for godtgjørelse til dommere i den aktuelle prøveform, skal dette avtales før endelig avgjørelse om dømming tas. Dommere og arrangør skal innledningsvis også avtale reiseomkostninger, innkvartering, bespisning, ankomst- og avreisedato og andre praktiske detaljer.

Dommer må ikke gi avbud til avtalte dommeroppdrag uten at det foreligger tungtveiende velferdsgrunner.

En dommer er arrangørens gjest og representerer NKK under hele prøven. Dommeren skal opptre høflig og bidra til et trivelig arrangement.

Bedømmelse og forholdet til deltager

Fra det øyeblikket dommeren ankommer arrangøravdeling er denne å betrakte som en representant for NKK. Det påligger derfor dommeren å opptre korrekt og høflig, møte presentabel, uthvilt og i god form. Dette gjelder så lenge dommeroppdraget varer. Før prøven starter skal dommer presentere seg og eventuelle dommerkandidater, og redegjøre for hvordan dagen er tenkt, med mindre dette er overlatt til prøveleder.

Dommeren skal være positiv og holde konsentrasjonen gjennom hele dagen og ovenfor alle hunder.

Dommer bedømmer utelukkende det vedkommende observerer, og skal ikke ta hensyn til hundens bakgrunn, tidligere meritter, oppdrett eller hvem som fører eller eier hunden. Alle deltagere skal behandles likt. Dommer kan veilede fører dersom dette ikke påvirker hundens prestasjoner direkte.

Dommer skal ikke henvende seg til deltager med direkte spørsmål om hundens avstamning, tidligere premiering eller annet som kan indikere utenforliggende hensyn ved bedømmelsen. Etter at prøven er avsluttet skal dommer gi en orientering til fører om prestasjonen slik det er beskrevet i regelverket for hver prøveform. Etter en slik redegjørelse kan dommer besvare spørsmål som klargjør dommerens syn. En diskusjon med fører, eller at fører fremfører sine synspunkter skal ikke forekomme.

Prøvedeltager har ved å melde på sin hund bedt om dommerens vurdering, og det forventes at deltager respekterer denne. Prøvedeltager som viser en utilbørlig opptreden under prøvedagen, klandrer eller demonstrerer mot dommerens avgjørelser, kan av dommer gis advarsel eller bortvises fra området. Det er opp til dommer å vurdere om det skal skrives rapport på vedkommende slik det er beskrevet i regelverket for hver prøveform.

Forholdet til NKKs representant

På alle prøver er det oppnevnt en NKK representant som er prøvens høyeste myndighet hva angår regelverkstolkning. NKK representanten skal gjennomgå prøvens papirer og innstille prøven til godkjenning. NKK representantens oppgaver og myndighetsområde er beskrevet i «Instruks for NKKs representant».

Dommer, prøveledelse og NKK representant må sammen bidra til et best mulig arrangement både faglig og sosialt ved et samarbeid med respekt for hverandres oppgaver og synspunkter. NKKs representant må respekteres, også i de tilfeller der denne har en klart svakere faglig bakgrunn enn dommeren. Et positivt samarbeid kan hjelpe alle parter til å oppnå et godt resultat.

Forholdet til andre dommere

Dommere skal opptre med absolutt lojalitet ovenfor andre dommere.

Som tilskuer må en dommer derfor aldri snakke nedsettende om en fungerende dommer selv om vedkommende er uenig i bedømmelsen.

I slike tilfeller kan dette tas ved anledning på tomannshånd med fungerende dommer, og da i den hensikt å bidra til en positiv faglig videreutvikling.

Som dommer blir man vurdert til å ha spesielt god kunnskap om hund. Man må derfor ikke uttale seg negativt om hunders prestasjoner når en selv går som deltager.

Dommere kan tolke hunders arbeid forskjellig, derfor skal fungerende dommers integritet alltid respekteres.

Dommerkandidater

Dommer som har med seg dommerkandidat (elev/aspirant) har en viktig funksjon.

Rettledning, opplæring og evaluering skal skje etter de retningslinjer som er utarbeidet for dette i den enkelte prøveform.

Dersom fungerende dommer er i tvil om kandidatens prestasjoner holder forventet nivå er det bedre å underkjenne kandidatarbeidet, da dette vil medføre at kandidaten må ta et ekstra arbeid og vil da lære mer før en eventuell autorisasjon.

Dommerkandidater bør gå for dommere de ikke har et for nært forhold til.

Sosiale medier

Ved bruk av sosiale medier skal dommere være bevisst sin posisjon og status som dommer.

For å opprettholde objektivitet må dommer vurdere om man i det hele tatt skal skrive noe om hunders prestasjoner, uavhengig om de er gode eller dårlige.

Det er en selvfølge at man ikke skriver om eller kommenterer en dommerkollegas dømming. NKKs regelverk for nettvett må leses og praktiseres.

Konklusjon

Dommere bør være positiv, se etter det beste i hundene, opptre korrekt og vise avmålt høflighet så lenge bedømmelsen varer. Dommeren skal være objektiv, behandle alle likt, stille best mulig forberedt, være i god form og presentabel.

Dommeren skal være seg bevisst på at vedkommende oppfattes som dommer i alle sammenhenger, også på sosiale medier, og skal opptre i henhold til dette.

6. Instruks for NKK Representant

- 6.1 NKKs representant [og vararepresentant] oppnevnes av arrangør, og må være medlem i NKK.
- 6.2 Representanten er prøvens høyeste myndighet hva angår fortolkning av regler, og må være autorisert dommer for den aktuelle prøveformen.
- 6.3 NKKs representant må være til stede under hele prøven alle dager på samlede/ordinære prøver.
- 6.4 NKK-representant kan starte med egen hund på bevegelige prøver, men da skal NKK-vara-representant fungere som NKK-representant ved behandling av denne prøven.
- 6.5 Om disiplinære forhold oppstår tar prøvens leder dette opp med NKKs representant og saken forsøkes løst på stedet. Hvis dette ikke lykkes, skal dette skal saken rapporteres til NKK

7. Instruks for prøveleder

- 7.1 Prøveleder oppnevnes av arrangør, og må være medlem i NKK.
- 7.2 Prøvens leder må ha dommerautorisasjon.
- 7.3 Prøveleder har rollen som dyrevelferdskontrollør (DVK), men kan oppnevne en eller flere dyrevelferdskontrollører om arrangementet krever dette. DVK skal utføre denne i tråd med «Forskrift om velferd for hest og hund i konkurranser».
- 7.4 Prøveleder er høyeste myndighet på alle andre områder enn fortolkning av regelverket. Fortolkning av regelverket er NKK representantens ansvar, se egen instruks.
- 7.5 Prøveleder må ha tilstrekkelig kjennskap til prøveformen og inngående kjennskap til regelverket og disiplinærreglene.
- 7.6 Prøveleder skal ha god kunnskap til prøveformens IT-løsning.
- 7.7 Prøvens leder kan når som helst gripe inn dersom dette anses nødvendig innenfor eget myndighetsområde.
- 7.8 Prøvens leder gir instruks til dommere og funksjonærer [dommermøte] i henhold til særregelverk.
- 7.9 Påse at prøvereglene blir fulgt nøye og skal ta alle forhåndsregler om at bedømmingen skal bli så enhetlig og riktig som mulig.
- 7.10 Prøveleder kan avlyse prøve [jf. reglens pkt. om avlysning, Force majeure]. Avlysning skal formidles NKKs administrasjon omgående.
- 7.11 Prøveleder kan starte med egen hund på bevegelige prøver, men da skal vara prøveleder fungere som NKK-representant ved behandling av denne prøven

8. Regler for halsende fuglehunder

8.1 Prøveperiode

Jaktp prøve holdes normalt i perioden da generell båndtvang ikke gjelder. Hvis det er søkt og gitt dispensasjon fra båndtvang kan prøve holdes utenfor denne perioden. Prøveperioden kan deles opp i flere kortere perioder ved terminfesting av jaktprøver.

8.2 Prøvetyper

Jaktp prøve holdes enten som bevegelig prøve, samlet prøve, Norgesmesterskap eller Nordisk Mesterskap.

8.2.1 Bevegelig prøve

Deltaker stiller selv med jaktprøveterrang etter samråd med prøveleder. Dette kan være eget eller dommers jaktterang, eller annet for prøveformen egnet terrang. Bevegelig prøve holdes som nasjonal prøve og kan holdes i hele Norge under hele prøveperioden.

8.2.2 Samlet prøve

Arrangør stiller med egnet jaktprøveterrang. Samlet prøve kan holdes som nasjonal eller internasjonal prøve. Samlet prøve terminfestes til faste dager.

8.2.3 Norgesmesterskap

Arrangør stiller med egnede jaktprøveterrang. Kvalifiserte hunder deltar i henhold til egne regler for prøvetypen under kapittel 10.1. Vinnere av norgesmesterskap utnevnes til Norsk Mester.

8.2.4 Nordisk Mesterskap

Arrangør stiller med egnede jaktprøveterrang. Regelverket for kvalifisering til Nordisk Mesterskap bestemmes nasjonalt for hver deltagende nasjon. Norske hunder kvalifiserer i henhold til egne regler for prøvetypen under kapittel 10.2. Når mesterskap holdes i Norge gjelder det norske regelverket for bedømming. Individuell vinnere av mesterskap utnevnes til Nordisk Mester.

8.3 Klasseinndeling

For alle prøvetyper startes hundene i jaktklasse.

8.4 Løpske tisper

Løpske tisper kan, hvis eier ønsker det, startes etter avtale med prøveleder.

8.5 Habilitet

Dommer eller dommerkandidat kan ikke bedømme hund:

-i eget eie

- av eget oppdrett
- eid av nære familie (ektefelle, samboer, foreldre, søsken eller barn)
- de har jakt trent i vesentlig grad siste 6 måneder
- i de tilfeller det ellers kan stilles tvil ved dommers habilitet

8.6 Dommerfordeling, terrengfordeling og startrekkefølge

Prøver avvikles i Norge.

For rettferdig og likeverdig bedømming bør en normal hund kunne få 3 finnende muligheter innenfor prøveområdet.

Prøveleder kan ved alle prøvetyper velge å fordele dommere til prøveområde ved loddtrekning.

Ved samlede prøver, norgesmesterskap og nordisk mesterskap fordeles startende hunder, med hensyn til dommers habilitet, til prøveområde med loddtrekning. Det gjøres loddtrekning for hvert referansenummer.

Ved bevegelige prøver velger deltaker prøveområde i samråd med prøveleder.

Ved mistenkt nærvær av store rovdyr tillates bytte av prøveområde etter samråd med prøveleder.

Ved pågående ordinær jakt eller løs hund som forstyrrer prøven tillates bytte av prøveområde etter samråd med prøveleder.

Ved spesielle behov kan prøveleder forandre dommerfordeling, terrengfordeling og startrekkefølge. Dette kan eksempelvis bli aktuelt når løpsk tisper deltar eller for å unngå konflikt med reindrift.

8.7 Dommeroppgaver

Dommeren plikter å sørge for at prøven gjennomføres i henhold til reglene, samt prøveledelsens (prøveleder og NKKs rep.) henvisninger.

Dommeren leder prøvegruppen og skal ved bedømmingen kun ta hensyn til egne iakttakelser under prøven.

Bedømmingen skal skje på de prestasjoner dommeren med sikkerhet kan observere under prøven.

Dommeren skal under prøven nøye notere følgende på bedømmingskortet:

- Tidspunkt for prøvens start og slutt.
- Samtlige hendelser med tidsangivelser som kan påvirke poenggivningen.

Under fuglearbeid skal følgende protokollføres:

- Loskvalitet
- Lostid
- Markering
- Forfølging
- Omstendighetene ved fornyet los
- Tidspunktene for losens start og slutt
- Andre hendelser som har betydning for poenggivningen
- Opplysninger om søk med intervaller og søksvidde

Dommeren skal etter bedømt moment opplyse hundeføreren om hva som er konstatert.

Dommeren skal dessuten etter prøvens slutt gi hundeføreren en summarisk redegjørelse for hvordan han har oppfattet prøvens faktiske forløp.

Ønsker som fremsettes av hundeføreren, skal så langt som mulig etterkommes, men kun under forutsetning av at de ikke strider med prøvereglene eller er usaklige. Om hundeføreren ikke følger gitte anvisninger, bryter med reglene, forstyrrer gruppens arbeide eller på annet vis bryter med god skikk, skal dommeren utestenge hunden fra prøven.

8.8 Prøvetid

Prøvetiden er 4 timer

Hunden skal være løs og fuglearbeid skal etterstribes i hele prøvetiden

Hund som er i pågående arbeide med fugl når 4 timer er passert får avslutte dette før prøven avsluttes. Prøven avsluttes når hunden mister kontakten med enkeltfugl eller flokk. Hunden kan etter beslutning fra dommer kobles under forflytning over eller forbi store naturhindringer. Prøvetiden settes på pause under forflytningen. Forflytningen skjer til fots. Dommer kan gi tillatelse til kortere kobling av hund hvis dette er hensiktsmessig for fortsatt gjennomføring av prøven. Prøvetiden settes da ikke på pause.

8.9 Avbrutt prøve

Hvis prøven avbrytes før 4 timer er passert og grunnen er akutt skade eller sykdom hos fører, dommer eller hund, får hunden beholde oppnådd poengsum. Under premiegrad gis da bokstav A (akutt skade/sykdom) som forklaring til hvorfor prøven avsluttes før 4 timer. Hunden tildeles ikke premiegrad 1 til 3 og resultatet er ikke grunnlag for championat eller kvalifikasjon til konkurranse.

Hvis prøven avbrytes før 4 timer er passert og grunnen er graverende feil av hund eller hundefører jf kap. 1.2.7 eller jamfør kap. 1.3.3, dommeres oppgaver, får hunden beholde oppnådd poengsum. Under premiegrad gis da bokstav G (graverende feil) som forklaring til hvorfor prøven avsluttes før 4 timer. Hunden tildeles ikke premiegrad 1 til 3 og resultatet er ikke grunnlag for championat eller kvalifikasjon til konkurranse.

Hvis prøven avbrytes uten grunn som ligger under premiegrad A eller G så anses hunden som trukket fra prøven. Hunden tildeles 0 poeng i alle momenter. Under premiegrad gis da bokstav T (trukket) som forklaring til hvorfor prøven avsluttes før 4 timer.

8.10 Prøveobjekt

På prøven bedømmes hundens arbeid med storfugl, orrfugl og jerpe. Arbeid med jerpe kan velges bort hvis hundefører så ønsker. Dette avtales før hunden slippes i prøveterrenget.

8.11 Tekniske hjelpemidler

Dommeren skal, før start, spørre hundefører om han/hun ønsker å benytte posisjon formidlende peileutstyr. Dersom fører velger å benytte peileutstyr, gis dommeren rett og plikt til å benytte utstyret. Peileutstyret benyttes av dommer til å bedømme hundens prestasjoner. Dersom peileutstyr skal benyttes er det eier/førers plikt å skaffe det til veie og at det virker. Svikter peileutstyret under prøven er ikke dette grunnlag for å bryte prøven.

Hvis hundeeier ønsker å benytte GPS peiler så skal dommer ha tilgang til håndenhet under hele prøvetiden. Hvis dommer har egen håndenhet kan denne kobles til hundens halsbånd etter at dommer har informert hundefører om dette. Vær oppmerksom på begrensninger i kommunikasjon mellom ulike modeller!

Hvis hundefører ikke ønsker å benytte seg av peiler, skal hunden ikke ha på seg peileutstyr under prøvetiden.

Dommeren kan ikke benytte peileutstyret til direkte dømming av fart, lostakt osv., da peileutstyret har sine begrensninger når det gjelder nøyaktighet og oppdateringsintervall. Peileutstyret benyttes som støtte til å bedømme f.eks. avstand til los, søksvidde og forfølgning av fugl.

Andre typer hjelpemiddel som mobiltelefoner, håndkikkert, avstandsmåler og liknende er lov å bruke hvis ikke hundens arbeid påvirkes.

Enkelte hundepelilere har mulighet for direkte kommunikasjon med hunden i form av lyd og signaler. All bruk av dette under jaktprøver er forbudt.

8.12 Premiering

Poengsum som skal oppnås for premiegrad

1. premie: 75 poeng
2. premie: 65 poeng
3. premie: 50 poeng

For oppnåelse av championat henvises det til NKKs til enhver tid gjeldende championatregler. Premiegrad A, G og T beskrives under 8.9.

9. Bedømmelse og godkjenning.

Bedømningsgrunnlag

Ved bedømmingen skal det tas hensyn til følgende:

Fortjenestepoeng

9.1 Søk	(1 – 25p)
9.1.1 Søksarbeid	(1 – 10p)
9.1.2 Søkseffektivitet	(0 – 15p)
9.2 Losarbeid	(0 – 45p)
9.2.1 Markering	(0 – 10p)
9.2.3 Loskvalitet	(0 – 5p)
9.2.4 Lostid	(0 – 30p)
9.3 Loseffektivitet	(0 - 10p)
9.4 Forfølgning	(0 – 10p)
9.5 Fornyet los	(0 - 10p)

9.1 Søk 1-25p

Hundens søk bedømmes dels som hundens evne til å på egen hånd finne fugl - **søkseffektivitet**, og dels som hundens evne til å bevege seg i terrenget - **søksarbeid**. Et utmerket søk er raskt, har regelmessig kontakt med fører og leder til at hunden finner de fleste fuglene innenfor prøveområdet. Et mindre bra søk er langsomt, for snevert, for vidstrakt, eller der prøvegruppen støkker fugl før hunden finner den.

9.1.1 Søksarbeid 1-10p

Hunden bør søke på en slik måte at prøvegruppen kan bevege seg gjennom prøveområdet uten å stå stille lengre perioder for å vente på hunden. Bedømmingen gjøres som en kombinasjon av hundens normale fart og hundens normale søksvidde ut fra prøvegruppen under hele prøvetiden. Normal søksvidde er den avstand hunden holder ut fra fører mesteparten av søkstiden. Det er altså *ikke* hundens *maksimale* avstand som måles. Søksvidde kan ved behov beregnes ut fra målte søkstider. Dette gis i tabell 9.1A En hund kan altså ha søk ut mot 250m i flere turer, men ha mesteparten av sitt søk trangere enn 150m.

Tabell 9.1A	Søksvidde		
	God 50 m-150 m	Meget god 150 m-250 m	Utmerket >250 m
Rask galopp	6 (<4 min)	8 (4 - 6 min)	10 (>6 min)
Rask galopp/galopp	5	7	9
Galopp	4 (<5 min)	6 (5 - 9 min)	8 (>9 min)
Galopp/trav	3	5	7
Trav	2 (<8 min)	4 (8-13 min)	6 (>13 min)

Hunder som har sitt gjennomsnittlige søk trangere enn 50 m, eller har gangart langsommere enn sammenhengende trav, tildeles 1 poeng i momentet søksarbeid.

Hund som under søksarbeidet stopper opp tilfeldig for å bruke sine sanser, eksempelvis lytte eller søke etter vitring, skal ikke straffes for dette gjennom reduisering av poeng i momentet.

Ved bruk av søkstider for å bedømme søksvidde, beregnes først gjennomsnittlig søkstid for hver time. Deretter adderes de 4 snittsummene og deles på 4.

9.1.2 Søkseffektivitet 1-15p

Hundens søkseffektivitet bestemmes av hvor mange fugler den finner innenfor prøveområdet. Poeng gis i skjæringspunktet mellom de fugler hunden har funnet (F) og fugler som bedømmes som mulige å finne (FM). Dette gis i tabell 9.1B

Tabell 9.1B	Finnendemulighet (FM)									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Finnende (F)										
1	5	4	3	3	3	2	2	1	1	1
2		10	8	7	6	5	4	3	2	1
3			15	13	11	10	9	8	7	6
4				15	14	13	11	10	8	7
5					15	14	13	12	11	10
6						15	14	13	12	12
7							15	14	13	13
8								15	15	14
9									15	15
10										15

Finnendemulighet

En finnende mulighet er en fugl, kull eller flokk innenfor prøveområdet som anses å være innenfor rekkevidde for hunden. Ut av en finnende mulighet kan det oppstå maksimalt ett finnende.

Følgende regnes ikke som finnende mulighet:

- Fugl utenfor normalt god søksvidde
- Fugl som flyr over tretoppene
- Fugl som kommer flyvende forbi prøvegruppe
- Fugl som antas komme flyvende fra ikke konstatert los
- Fugl som støkket under pågående los på fugl eller rovdyr (ikke ekorn)
- Fugl som støkket under arbeid der losobjekt ikke kan konstateres
- Fugl der hundens mulighet til videre kontakt forhindres. Eksempel på dette er store hogstflater eller myrer, stup, elv, vann, andre naturhinder eller der en forfølgning ville vært farlig for hunden.
- Jerpe, om dette velges bort som prøveobjekt
- Fugl som mangler flyveevne

Ved tilfeller der hunden likevel klarer å fullføre arbeid på fugl som anses å være utenfor normal rekkevidde, eller der videre kontakt normalt ikke er rimelig for hunden, så regnes det likevel som en finnendemulighet (og et finnende). Eksempel: Hvis en fugl kommer flyvende over tretoppene og hunden likevel klarer å forfølge og få konstatert markering på fuglen, eller i de tilfeller hunden klarer å forfølge over et stort hogstfelt eller en stor myr og får konstatert markering.

Finnende

Et finnende av fugl er når hunden selv finner en fugl innenfor prøveområdet, og denne fuglen regnes som en finnendemulighet. Fugl som forfølges av hunden regnes som et finnende, dette uansett om det er usikkert om hunden først fant fuglen eller prøvegruppen først støkket ut fuglen. Dette er en situasjon som eksempelvis kan oppstå når hunden søker fugl som sitter i tre.

9.1.3 Kontakt

Ved et utmerket søk tar hunden kontakt med føreren med jevne mellomrom. Dette gjør det mulig for føreren å styre hvilket avsnitt av prøveområdet som skal søkes av. Kontakt med 5 til 15 minutters mellomrom er å anse som utmerket. Hund som er for vidsøkt eller av andre årsaker normalt tar kontakt med lengre intervall enn 15 min får redusert poeng for søket som gitt i tabell 9.1C

Tabell 9.1C	
Kontakt	
Intervall	Poeng
0-15 min	0p
>15 min - 25 min	-2p
>25 min - 35 min	-4p
>35 min - 45 min	-8p
>45 min - 60 min	-16p
>60 min	Tildeles 1p for søk

Hund som ikke tar kontakt med fører under pågående losarbeid anses ikke å ha dårlig kontakt.

Kontaktintervall bestemmes av fullførte søksrunder uten losarbeid.

En hund som under prøven blir borte mer enn 60 min tildeles 1 poeng for søk. Reduksjonspoengene for dårlig kontakt blir i dette tilfelle avhengig av hvor mange poeng hunden har fått for **søksarbeide** og **søkeeffektivitet**. En hund kan altså tildeles maksimalt 24 reduksjonspoeng.

Hund tildeles alltid minst 1 poeng for søk. Eksempelvis en hund som i momentet søksarbeid og søkeeffektivitet totalt tildeles 5 + 10p kan ikke reduseres mer enn 14p.

9.2 Losarbeid (0-45p)

Hundens losarbeid bedømmes ut ifra hundens evne til å tydelig vise fuglens plassering - **markering**, losens jaktlige hensiktsmessighet - **loskvalitet** - samt hundens evne til lange loser på fugl - **lostid**.

9.2.1 Markering (0-10p)

Hunden viser under los, med sin plassering og oppførsel, hvor fuglen sitter. For å gi poeng for markering kreves:

- Hunden avgir minst ett bjeff mot fuglen
- Dommeren kan sikkert bedømme at det er et godkjent losobjekt hunden arbeider med.
- Dommeren kan bedømme med hvilken kvalitet hunden markerer fuglens posisjon.

Markeringsgraden kan være utmerket, god eller feil.

Utmerket markering

For utmerket markering kreves det at dommeren bedømmer at hunden, med sin plassering og oppførsel, klart viser i hvilket tre fuglen sitter. Hunden kan ved markeringen arbeide med bevegelse eller på avstand fra treet fuglen sitter i uten at dette endrer markeringsgraden. Dette under forutsetning at dommeren bedømmer at hunden likevel fast markerer rett tre. Situasjonen kan eksempelvis oppstå når hunden flytter på seg for å ha kontroll på fugl og jeger (dommer). At hunden stopper opp losen tilfeldig for å bruke sine sanser, eksempelvis lytte eller søke etter vitring skal ikke straffes gjennom redusering av poeng i momentet.

Utmerket markeringsgrad kan bedømmes når:

- Dommeren ser både fugl og hund
- Dommeren ser fuglen og med hjelp av hørsel kan konstatere hundens plassering
- Dommeren ser hunden, og fuglen gir lyd fra seg, eller rett tre kan konstateres om/når fuglen flyr/støttes.
- Dommeren hører både fugl og hund, **avstanden er kort** (under 40 m) og dommeren med sikkerhet kan konstatere at hunden markerer rett tre.

Utmerket markeringsgrad kan ikke bedømmes hvis:

- Hunden forlater losen lenger en 30 sekunder.
- Hunden skrapet og biter i fuglens sittetre.
- Hunden gjentatte ganger reiser seg mot treet.
- Hunden gjentatte ganger hopper etter fuglen.

God markering

For god markering kreves det at dommeren bedømmer at hunden med sin posisjon og oppførsel fast viser i hvilken tregruppe fuglen sitter. Hunden kan arbeide med bevegelse på losplassen men likevel sikkert vise at fuglen sitter innenfor et begrenset område uten at den sikkert kan vise i hvilket tre fuglen sitter. God markeringsgrad kan bedømmes når:

- Dommeren ser både fugl og hund
- Dommeren ser fuglen og ved hjelp av hørsel kan konstatere hundens plassering
- Dommeren ser hunden, og fuglen gir lyd fra seg, eller rett tregruppe kan konstateres om/når fuglen flyr/støttes
- Dommeren hører både fugl og hund, **avstanden ikke er lang** (opptil 100 m) og dommeren kan med sikkerhet konstatere at hunden markerer rett tregruppe.

Hørselsmarkering

Når kun hørsel er grunn for bedømming av markeringsgrad gjelder:

- Dommeren er nært nok for å sikkert bedømme hundens markering av fuglen. Her gjelder innenfor maksimalt 100m for god markering og innenfor maksimalt 40 m for utmerket markering.
- Dommeren kan sikkert konstatere at det er et godkjent prøveobjekt.
- Dommeren må høre lyd fra både fugl og hund, som lyd fra fugl regnes når fugl slår inn i tre, flyver ut av tre og fuglens egne lyder.
- En hørselsmarkering avsluttes alltid med lyden av fugl som flyver fra tre og at losen da stopper.

Hørselsmarkering skal noteres på skogskortet.

Markeringsfeil

Markeringsfeil kan gis når dommeren med syn eller hørsel sikkert kan bedømme hundens arbeid, men det ikke oppfyller kravet for å være utmerket eller god markering.

Løs markering

Hunden opptrer så usikkert og/eller er såpass bevegelig at den ikke bedømmes å ha kontroll på fuglens plassering. Det er fugl innenfor det område som hunden markerer, men markeringen er så svak at den ikke viser riktig tregruppe eller tre.

Feilmarkering

Los der hunden åpenbart fast markerer feil tre eller tregruppe og det sitter en fugl i nærheten.

Falsk markering

Los der hunden fast markerer et tomt tre eller en tom tregruppe og det ikke sitter en fugl i nærheten.

Overfølsomhet

Forstyrrende losing uten tydelig grunn, og lange spørrende loser som ikke resulterer i poenggivende markering.

Uønsket oppførsel

Hund som skraper og biter fuglens sittetre, gjentatte ganger hopper etter fuglen eller gjentatte ganger reiser seg mot fuglens sittetre.

Forlatt markering

Som markeringsfeil regnes også de tilfeller da hunden i over 30 sekunder forlater los den påbegynt og det er konstatert poenggivende markering. En forlatt markering kan ikke bedømmes som utmerket. Forlatt markering kan ikke gis ved hørselskonstatert markering. En hørselkonstatert markering avsluttes alltid med lyden av fugl som forlater treet.

Generellt

Markeringsfeil genererer ingen poeng for markering, loskvalitet eller lostid. Fugl som støkkes under pågående markeringsfeil regnes som finnendemulighet og eventuelt finnende i de tilfeller hunden forfølger fuglen.

I de tilfeller der hund korrigerer seg fra en feilaktig markering til en poenggivende markering, enten den er god eller utmerket, får den bedømt sitt losarbeid fra at den poenggivende markeringen påbegynnes. Dette oppstår eksempelvis hvis hunden loser på feil tre, fuglen avgir lyd, og hunden korrigerer seg til riktig markering.

Ikke konstatert markering

Hvis dommeren ikke kan bedømme poenggivende eller feil markering så noteres **ikke konstatert markering**. Dette oppstår eksempelvis ved los på lang avstand der dommeren ikke når fram og kan konstatere hundens arbeid eller losobjekt innen losen opphører. Det kan også oppstå ved los der hunden forlater fuglen for en kort eller lengre stund uten at poenggivende eller feil markering *først* konstateres. Ved en slik ikke konstatert markering regnes lostiden *først* fra at den poenggivende markeringen påbegynnes. Dette oppstår eksempelvis når hunden oppsøker dommeren som er på vei inn på losen. Det kan også oppstå når hunden slutter å lose for deretter å gå tilbake til opptaksplassen, og siden vende tilbake til losplassen på nytt.

Hunden får ikke tilgodesett opparbeidet lostid hvis dommeren ikke har bedømt poenggivende markeringsgrad før hunden forlater losen.

Veiledning

Hovedregelen for bedømming er at dommeren **sikkert** kan avgjøre hendelsesforløpet. Dommerens avstand til losen er en viktig faktor når det gjelder bedømming av markering og jo nærmere losen dommeren er desto sikrere kan markeringen bedømmes. Dommeren kan, for å gjøre en rettferdig bedømming, anvende ulike tekniske hjelpemiddel som GPS-peiler, avstandsmåler eller håndkikkert. Også sportegn satt i snø eller andre tegn som sikkert kan bidra til en rettferdig bedømming av hundens arbeid kan anvendes av dommeren.

En veiledning for bedømming ved ulike avstander gis i tabell 9.2A

Tabell 9.2A	Hører fugl og hund	Ser fugl og hører hund, eller omvendt	Ser fugl og hund
God markering	< 100 m	< 100 m	> 100 m
Utmerket markering	< 40 m	< 100 m	> 100m

Som synsobservasjon regnes også fugl dommeren ser umiddelbart etter at den forlater lostreet eller der dommeren ser hunden umiddelbart (innen få sekunder) etter losens opphør.

Som hørseobservasjon regnes lyden av fugl som lander i eller forlater tre, fuglens lyd samt hundens los.

En los der dommeren har hørt fuglen slå inn i tre og siden innenfor 40 m hører fuglen forlater treet og losen slutter, kan bedømmes som utmerket markering så lenge dommeren er sikker i sin sak. Det samme gjelder los der dommeren umiddelbart etter losens slutt (innen få sekunder) ser både fugl og hund under forfølgningen. En slik markering kan av dommeren bedømmes som god om det *bedre* beskriver hundens arbeid.

Hunden skal alltid gis mulighet til 10 minutters los uten forstyrrelser. Dette gjelder både ved poenggivende markeringer og markeringsfeil. I de tilfeller der hunden går fra en mistenkt falsk markering, eller bytter fra feilmarkering til utmerket markering før 10 minutter har gått så skal ikke hunden straffes for den feilaktige markeringen.

Markering poengsettes slik:

- En god markering gir 6 poeng.
- En utmerket markering gir 10 poeng.
- Hver markeringsfeil gir -1 poeng.

Momentet markering poengsettes ved at poengene for alle loser summeres og eventuelle feilpoeng trekkes fra. Deretter deles poengsummen på antall markeringer. Summen avrundes så matematisk til nærmeste hele tall.

9.2.2 Losarbeide på kull og flokk

En finnendemulighet, et finnende eller et losarbeid trenger ikke være på enkeltfugler, det kan også være på kull eller flokk. En flokk kan bestå av mer enn en art blandet sammen. Det finns også flokker som består av kun ett kjønn av en art.

En utmerket jakthund må kunne takle situasjoner med flere fugler innblandet. Kull eller flokk som sitter sammen i et avgrenset område utgjør sammen en finnende mulighet, et finnende og en primærlos. Hundens markering bedømmes ut ifra hvor bra den arbeider med den enkelte fuglen i kullet eller flokken. Dette innebærer at en hund med utmerket eller god markeringsgrad kan markere flere enkeltvis sittende fugler. Hunden tillates å bytte fugl innenfor den gruppen fugler den har funnet uten at dette påvirker bedømmingen av markeringen. Derimot kan det variere hvor bra hunden arbeider med fuglene. Markeringspoeng bedømmes da ut fra den dominerende kvaliteten på arbeidet.

Når et finnende går over i en poenggivende markering så kan losarbeidet, hvis det forflytter seg bedømmes som beskrevet:

- **Opprulling:** Kullet/flokken gjør kortere forflytninger, ofte innenfor synshold for hunden. Eksempelvis fra tregruppe til tregruppe på et hogstfelt eller en myr. En slik los innebærer kun en forflytning av los og bedømmes likt som for enkeltfugl. En opprulling kan totalt sett forflytte seg ganske langt, men ingen enkelte forflytninger er lange nok til å bedømmes som fornyet los.
- **Fornyet los på kull/flokk.** Hele eller deler av kullet/flokken flytter seg langt nok i sammenhengende skog (min 80m), eller utenfor synshold i et åpent landskap. Ny los medfører da poeng for losfornyelse og bedømmes da som for enkeltfugl. Når fornyelsen skjer på fugler utskilt fra hovedflokk, så anses arbeidet med hovedflokk som avsluttet. Om hunden senere finner tilbake hovedflokk så utgjør dette en ny finnendemulighet og et nytt finnende.
- **Fornyet los på enkeltfugl fra kull/flokk:** Når hunden skiller ut en enkeltfugl ut av kullet/flokken, bedømmes arbeidet videre med denne som arbeid med enkeltfugl hvis forfølgning er lang nok for fornyet los. Kull-/flokkarbeidet anses da som avsluttet. Hvis en slik forfølgning ikke resulterer i fornyet los og hunden vender tilbake til hovedflokk gis ny finnende mulighet og nytt finnende.

9.2.3 Loskvalitet (0-5p)

Bedømmingen av losens kvalitet gir et bilde av hvor enkelt det er å ta seg fram til losplassen. For at momentet skal kunne bedømmes må poenggivende markering være oppnådd. En los med utmerket kvalitet er tett, har godhørbarhet og dekning og er uten unødvendige avbrudd. En los som er glissen, har dårlig hørbarhet eller av andre årsaker vanskeliggjør ansmygningen er av lavere kvalitet. En los der hunden kan anpasse sin losgivning etter situasjon eller fuglens art og dermed får fuglen til å sitte i ro belønnes for dette under momentet lostid.

Dommeren bedømmer losens kvalitet ut ifra hele losgivningen og normalt anvendes bedømmingsgrunnene i tabell 9.2B

Tabell 9.2B	Lostetthet inklusiv avbrudd					
		<40	40-55	56-69	70-79	>80
Hørbarhet og Dekning	God	1	1	1	2	3
	Meget god	1	1	2	3	4
	Utmerket	1	2	3	4	5

Med lostetthet menes antallet bjeff per minutt. Lostettheten måles over minimum 15 sekunder, helst 30 sekunder, og omregnes til bjeff pr minutt. For los kortere enn 15 sekunder kan ikke losens kvalitet bedømmes. Med utmerket hørbarhet anses en los som er godt hørbar på en utmerket søksavstand, dvs. mer enn 250m (er prøvegruppe nærmere enn 250m eller forholdene tilsier det må dommeren bruke skjønn).

9.2.4 Lostid (0-30p)

Momentet poeng setter hundens evne til å, gjennom sin losgivning, få fuglen til å sitte til jegeren kommer til skuddsjanse. For bedømming kreves det at hunden har poenggivende markering av fuglen. Hunden får 1 poeng pr oppnådd minutt lostid totalt for de 3 lengste losene, inkludert fornyet los. Lostiden avrundes nedover til nærmeste oppnådde minutt. Ved 2 eller 3 loser så legges lostidene sammen og totaltiden avrundes ned til nærmeste minutt. Maksimal poenggivende lostid pr los er 10 minutter. Etter 10 minutters poenggivende lostid støykes fuglen. For at losen skal gi poeng må den være minst 1 minutt. Lostiden starter når dommer hører losen. Det kan altså ikke benyttes losindikator på peil eller lignende for å konstatere losens start.

3 loser på 40 sekunder gir da ingen poeng for momentet lostid. 3 loser på 1 minutt og 45 sekunder gir total lostid på 5 minutt og 15 sekunder og avrundes til 5 minutt som gir 5 poeng.

Om hunden avslutter losen og forlater losplassen så gjenopptas lostiden når hunden eventuelt vender tilbake til lostreet. Ved definitivt forlatt los (hunden vender ikke tilbake innen 2 minutter) får hunden poeng for oppnådd lostid før den forlot. Hunden får da ikke poeng for forfølgning eller fornyet los på samme fugl. Hunden kan heller ikke påbegynne en ny los **på samme plass** og få det regnet som ett nytt finnende og ny los.

9.3 Loseffektivitet (0-10p)

Momentet bedømmer hvor effektiv hunden er som halsende fuglehund. Poengene gis ut ifra hundens evne til å oppnå poenggivende markering på fugler den finner innenfor prøveområdet.

Poengsettingen gis i skjæringspunktene mellom antall **primærloser** og antallet **finnende** i tabell 9.3

Tabell 9.3	Finnende									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Primærloser										
1	8	7	6	5	4	3	2	1	1	1
2		9	8	7	6	5	4	3	2	2
3			10	9	8	7	6	5	4	3
4				10	10	9	8	7	6	5
5					10	10	10	9	8	7
6						10	10	10	9	8
7							10	10	10	9
8								10	10	10
9									10	10
10										10

9.4 Forfølgning (0 -10p)

Momentet bedømmer hundens evne til å raskt og energisk forfølge flyvende fugl for å oppnå primærlos eller fornyet los. Normalt poengsettes hunden for den strekning som hunden forfølger fuglen. I andre rekke kan den tid hunden forfølger utgjøre underlag for poengsettingen. En hund som anvender sin hørsel, får tilgodesett tiden den lytter etter flyvende fugl.

- Meget god lytting: >5 sekunder, tilsvarer en strekning på 100 m og gir poeng sammen med strekning/tid.
- Utmerket lytting: >10 sekunder, tilsvarer en strekning på 200 m og gir 10p

Gjennomsnittspoeng for hundens 3 lengste forfølgninger gir poengene for momentet. Sluttspoeng avrundes nedover. Forfølgninger som leder til fornyet los medregnes når disse er blant de 3 lengste.

Poengsetting for forfølgning gis i Tabell 9.4.

Tabell 9.4		
Forfølgningens lengde i meter	Forfølgningens tid i sekunder	Poeng
<40	<20	2
>40-80	>20-40	4
>80-115	>40-60	6
>115-150	>60-80	8
>150-200	>80-100	9
>200	>100	10

Eksempel: Hund som forfølger fugl i 30 meter for så å stoppe og lytte 6 sekunder gis poeng tilsvarende 130 m strekning (30 m + 100 m)

9.5 Fornyet los(0-10p)

Momentet bedømmer hundens evne til å få ny los på orrfugl eller storfugl som flytter fra en primærlos. For poengsetting må fuglens fluktstrekning overstige 80 meter i sammenhengende skog. I et åpent terreng må fluktstrekningen være så lang at hunden bedømmes å ha mistet synskontakten med fuglen. Ved kortere strekning bedømmes den nye losen som en forflytning av pågående los og gir ikke poeng i momentet.

Los på jerpe kan ikke lede til fornyet los, kun til forflytning av primærlos.

Poengsetting av Fornyet los skjer på følgende måte:

- Ingen Fornyet los gir: 0 poeng
- En Fornyet los gir: 7 poeng

To Fornyet los eller flere gir: 10 poeng

10. Regler for mesterskap

10.1 Norgesmesterskap

- For å delta i NM må eier av hunden være bosatt i Norge, medlem i NSFN og hunden være registrert i NKK.
- Det er kun spesialklubbens raser som kan delta.
- Målet er 10 startende hunder i NM men antallet hunder kan begrenses hvis forholdene tilsier det. Eksempel på dette er tilgang på dommere eller prøveterreng.
- Det skal alltid beregnes 4 reserver som skal bekjentgjøres sammen med de kvalifiserte hunder.
- Hundens 2 beste resultater med premiering på prøve foregående prøveperiode (regulert i 8.1) er kvalifiserende.
- Poeng oppnådd under et NM er ikke kvalifiserende til neste års NM.
- Ved poenglikhet går den hunden som har oppnådd høyeste enkelt poengsum foran.
- Ved fortsatt like resultater rangeres resultat fra samlede prøver foran bevegelig prøve.
- Ved fortsatt likhet rangeres yngste hund foran.
- Det er kun prøver avviklet i Norge og anerkjent av NKK som er tellende.
- Resultater fra Nordisk mesterskap teller ikke.
- Vinner av NM er den hund som har det høyeste resultatet i løpet av mesterskapet. Ved poenglikhet for beste dag vinner den hund som har høyest 2 resultat.
- Ved fremdeles poenglikhet vinner den yngste hunden.

10.2 Nordisk Mesterskap

Nordisk mesterskap holdes under 2 separate prøvedager. Prøvene holdes hvis det er mulig som internasjonale prøver. Hvis nødvendig stiller deltagende nasjoner med dommere. Når mesterskapet holdes i Norge brukes norsk regelverk for bedømming. Dommere fra utlandet gis nødvendig innføring i norsk regelverk av arrangør og meldes in til NKK for autorisasjon på forhånd i henhold til gjeldende regler. Hver nasjon bestemmer hvordan deltakere i eget lag kvalifiserer seg til mesterskapet.

10.2.1 Kvalifisering for norske hunder

- For å delta i Nordisk Mesterskap for Norge må eier av hunden være bosatt i Norge, medlem i NSFN og hunden være registrert i NKK.
- De 3 beste hundene fra Norgesmesterskap er kvalifisert til Nordisk Mesterskap etterfølgende år.
- Fjerde hund og 4 reserver velges ut fra resultat fra de 2 beste resultatene fra jaktprøver arrangert i regi av NSFN foregående prøveperiode (se 8.1) som avsluttes det år som Nordisk Mesterskap arrangeres.

- Resultat oppnådd i NM kan telles med.
- Ved poenglikhet går den hunden som har oppnådd høyeste enkelt poengsum foran.
- Ved fortsatt like resultater rangeres resultat fra samlet prøve foran bevegelig prøve.
- Ved fortsatt likhet rangeres yngste hund foran.

10.2.2 Resultat

- Vinner og Nordisk Mester er den hund som har høyest enkeltresultat for de 2 dager som mesterskapet holdes.
- Ved likt poeng vinner den hund med høyest nest beste resultat.
- Ved fortsatt likt poeng vinner den yngste hunden.
- Fra hver nasjon deltar 4 hunder, hvorav de 3 beste deltar i lagkonkurransen. Den fjerde hunden er deltagende reserve.

11. Gjennomføring av jaktprøvedommerutdanning

Egnede kandidater anmodes av NSFN om å utdanne seg til dommer. Kandidaten må ha ført hund til premiering før han/hun kan autoriseres som dommer.

Dommerutdannelsen administreres i sin helhet av NSFN og består av 4 momenter:

1. Gjennomføre grunnkurs om jaktprøvere reglene
2. Gå 2 (eller flere) elevarbeid
3. Gå 4 aspirantarbeid
4. Gjennomføre dommerkurs

11.1 Grunnkurs om jaktprøvere reglene

Kurset har som formål å være en introduksjon til regelverket for å få kandidatene opp på et slikt nivå at de kan starte med elevarbeid.

Kurset administreres av jaktprøveutvalget.

11.2 Elevarbeid

Kandidaten må avlegge minst to elevarbeider, men kan gå flere ved behov.

Ved Elevarbeid går kandidaten sammen med prøvegruppen (kan også gjennomføres på egen hund) og fyller ut eget skogskort.

Eleven skal ikke være med dommeren frem på fuglearbeidet, men få utfyllende informasjon fra dommer etter situasjonen er avsluttet (all info han trenger for å kunne gjennomføre bedømming).

Eleven kan spørre dommeren om råd/tips/hjelp både under og etter prøven (formålet er at eleven skal lære mest mulig).

Etter prøven skal dommer/prøveledelse gjennomgå prøven/prøveprotokollen sammen med eleven og godkjenne arbeidet hvis han mener arbeidet er bra nok.

Hvis dommer og hundefører tillater det kan flere elevarbeid gås samtidig for samme dommer.

Elevarbeidet kan også gjennomføres som en fingert prøve der kandidaten går sammen med en erfaren dommer (med kandidatens, dommerens eller annen hund). Kandidaten og dommeren går da en fingert prøve der fokuset er læring og forståelse. Her kan eleven være med frem på fuglesituasjonene.

11.3 Aspirantarbeid

Kandidaten må avlegge minimum 4 aspirantarbeid der det ved minst 2 av arbeidene skal være gitt bedømming i alle moment bortsett fra fornyet los. .

Ved aspirantarbeid går kandidaten sammen med prøvegruppen og fyller ut eget skogskort.

Aspiranten skal ikke være med dommeren frem på fuglearbeidet, men få utfyllende informasjon fra dommer etter situasjonen er avsluttet (all info han trenger for å kunne gjennomføre bedømming).

Aspiranten skal gjennomføre prøven og utfylling av skogskort uten hjelp fra dommer. Når et aspirantarbeid er avlagt, skal dette umiddelbart etter prøven leveres til prøveleder. Arbeidet behandles av prøveledelsen sammen med de dommere som har hatt med kandidater ute i marken. Det blir her avgjort om kandidaten har avlagt et arbeid som kvalifiserer ham/henne til dommer.

Aspirantens arbeid skal være maksimalt 2 poeng i avvik fra dommerens resultat. Ved eventuell tvil kan kandidaten innkalles og eksamineres i reglene og forklare nærmere sin bedømmelse.

11.4 Dommerkurs

- Dommerkuret har som formål å gi kandidaten en dypere innføring i jaktprøvere reglene.
- Dommerkurs må gjennomføres før kandidaten kan autoriseres som dommer.
- Gjennomføring av dommerkuret administreres av jaktprøveutvalget.

11.5 Fullføring av dommerutdanningen

Kandidatene mottar et kort som skal følge ham/henne under hele utdannelsen. Her skal påføres når, hvor og hvilke prøver som er gjennomgått, og med underskrift fra dommere, prøveleder, og NKKs representant. Kandidaten må før elevarbeidet avlegges være hovedmedlem i NKK.

Hvis kandidaten innstilles til autorisasjon, fylles kortet ut med de nødvendige data. Kortet, aspirantarbeidene og passfoto sendes deretter til NKK sammen med prøvemappen. Hvis NKK finner å kunne autorisere kandidaten, utstedes dommerautorisasjonskort og kandidaten oppføres i NKKs register over autoriserte dommere.

Hvis kandidaten ikke innstilles til autorisasjon, skal dette påføres kortet. Det skal også påføres om han/hun anbefales å gå opp til ny prøve eller ikke, og eventuelt hvor lenge kandidaten anbefales å vente.

Jaktprøvedommerutdannelsen må gå kontinuerlig. Avbrudd i en hel sesong resulterer i at kandidaten må gjennomgå nytt grunnkurs for å kunne fortsette utdannelsen.

12. Autorisering, avautorisering osv. av dommere

12.1 Autorisasjon og avautorisering

NKK Hovedstyre eller den Hovedstyret har delegert myndighet til har ansvaret for å autorisere og avautorisere jaktprøvedommere etter innstilling fra det aktuelle utdanningsutvalg. For å kunne bli autorisert kreves det hovedmedlemskap i NKK.

12.2 Opprettholdelse av dommerautorisasjon

Det kreves hovedmedlemskap i en av NKKs medlemsklubber for opprettholdelse av autorisasjon. Dommer som ikke har dømt i løpet av de siste 3 år vil bli avautorisert i tråd med prosedyre for dette. Dommer som ikke lenger anses for å være faglig kvalifisert kan det reageres mot på en eller flere av de følgende måter: Avautorisering, advarsel, pålegge om å delta på dommerkonferanse, pålegg om å ta hele/deler av utdannelsen på nytt eller å avlegge eksamen på nytt. Tap av autorisasjon som følge av adferd som er uforenlig med dommerrollen er en disiplinær sak og må behandles etter bestemmelsene i NKK lover kap. 7. Dommer som flytter fra Norge permanent skal være autorisert i det land vedkommende er bosatt. For dommere med midlertidig bopel i annet land gjelder de til enhver tid gjeldende regler i NKK for dommerautorisasjon, se www.nkk.no. Dommer må selv ta initiativet til å overføre sin autorisasjon.

12.3 Regodkjenning

Dommer som ønsker regodkjenning av autorisasjon, må på nytt ha gjennomført og bestått et grunnkurs om jaktprøvere reglene og delta på nytt dommerkurs.

Hund til
nytte og glæde